

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE Historický ústav FF UHK

Autor práce: Bc. Martin Šeba

Studovaný program a ročník: Učitelství pro SŠ – dějepis, 3. ročník

Název práce: Působení Městského národního výboru v Rychnově nad Kněžnou v letech 1960–1971

Vedoucí práce: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Oponent práce: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Regionální studie, zabývající se činností jednotlivých prvků státní správy v období komunistického režimu, jsou vždy vítaným příspěvkem do doposud celkově nezpracovaného přehledu vývoje činnosti těchto orgánů v pounorovém Československu. Nabízí se možnosti komparací, sledovat lze rozdíly jednotlivých regionů, činnosti lokálních politických elit i vlastní práci takové instituce. Z tohoto důvodu shledávám volbu tématu diplomové práce Bc. Martina Šeby jako velmi vhodnou.

V pěti kapitolách, které jsou dále vhodně členěny, představuje diplomová práce MěNV v Rychnově nad Kněžnou v letech 1960 až 1971. Diplomant si tak vytkl poměrně nelehký úkol popsat činnost tohoto orgánu v letech mnohých politických změn, krizí a transformací. Text práce sleduje správní a politický vývoj logicky (podle data voleb) postupně v letech 1960 až 1964, následně od r. 1964 do politické krize r. 1967. Poté postupuje diplomant po jednotlivých chronologických úsecích, uvádí reformu r. 1968, nástup a projevy normalizace, kterou ukončuje jejím završením r. 1971.

Ve své práci se diplomant orientuje především na správní a politické oblasti činnosti MěNV, současně se také zajímá o vývoj hospodářství, který byl pro příslušný národní výbor celkem klíčovou otázkou (zejména místní JZD a problémy s jeho činností spojené).

Práce bohužel nese některé nedostatky. V první řadě hodnotím diplomantův pohled na činnost a vývoj MěNV jako příliš izolovaný. Text se brání komparaci pramenů s širším okruhem literatury, stejně jako s dalšími regiony či městy v daném období (z nichž mnohé byly na FF UHK zpracovány formou závěrečných prací). Nedostupnost pramenů z provenience OV KSČ je samozřejmě limitující, nicméně fondy ONV, případně pro otázku voleb a dalších globálnějších otázek příslušné fondy KNV či KV KSČ Východočeského kraje, by pramennou základnu vhodně doplnily. Rovněž dobovým tiskem diplomant z nevyřčených důvodů poměrně šetří, což je ve stavu pramenné nouze neobvyklé.

Při četbě textu vyvstávají některé otázky a úvahy, na které by bylo vhodné odpovědět. Jsou-li léta 1967 až 1968 pro text důležitá, je nutné konstatovat, že autor pojímá celé období značně kompilačně, vychází v podstatě primárně z jediné publikace Karla Kaplana a vzdaluje se tematicky od regionu. Tedy na otázku, která se ptá po dobové realitě na Rychnovsku, v podstatě text odpovídá pouze obecně, byť v této obecné linii správně.

Chápu, že rychnovský MěNV ve své činnosti v průběhu obrodného procesu dlouhou dobu ustával v „zajetých kolejích“ a větší činnost (nikoli nutně reformní) začal částečně vykazovat až s příchodem letních měsíců. Nebyla by to ostatně žádná výjimka v ČSSR. Činnost MěNV je však i poté podávána poměrně roztroušeně, spíše se jedná o *ad hoc* vybrané události, které se na radě NV probíraly, v nichž jsem nenašel žádnou pevnou tematickou linku. Po slušném začátku (tj. léta 1960–1964/67) tak působí tato část – tematicky mimořádně zajímavá – poněkud torzovitě a neuceleně.

V práci mi zásadním způsobem chybí přesnější a ucelenější zachycení a charakteristika vývoje personálního obsazení zkoumané instituce, zvláště pak stabilita či naopak fluktuace lokálních politických elit a jejich příčiny. Ne snad, že by diplomant žádné z těchto změn neuvedl, nicméně celkový obraz je nutné dohledávat v celém rozsahu textu, zatímco sumární zhodnocení v podstatě chybí. Je to škoda, neboť konkrétní osobnosti regionální politiky udávaly, jak ukazují podobné studie z jiných regionů, velkou měrou celkový ráz vnitřní politiky celého národního výboru. Bez této části tak v tomto případě jde o deskripci jednání a porad, otázek a disputací, což samozřejmě přináší nové informace, nikoli však v podobě, jakou bych si představoval od magisterské diplomové práce. Autor v práci uvádí četné těžkosti, které měl s nepřístupnými prameny, zejména těmi s osobními údaji. Pro vymezená léta je to značně podivné (a pokud tomu tak skutečně je, poukazuje to na velmi nestandardní přístup dané paměťové instituce, neodpovídající přesně znění příslušného zákona o archivnictví a spisové službě, zejména §37), nicméně i tak by bylo možné doplnit potřebné informace z jiných fondů, které jsou dostupné, ať již okresní nebo krajské úrovně. Ze zadání práce je zřejmé, že diplomant chtěl původně svou pozornost soustředit nejen na rychnovský MěNV, ale také na příslušný ONV. Domnívám se, že tento přístup by diplomantovi poskytl mnohem širší perspektivu, které by neponechala MěNV izolovaný a zasadila by jej do širších kontextů. To by však pochopitelně vyžadovalo větší a delší práci.

Přesto, že gramatická a stylistická rovina práce je na solidní úrovni, občasným chybám se text nevyhýbá, stejně jako technickým chybám v poznámkovém aparátu. Je to dle mého názoru zbytečná škoda, stačilo by provést ještě jednu důkladnou finální korekturu. Soupis pramenů a literatury obsahuje v podstatě jeden jediný fond, rozepsaný do položek podle jednotlivých let a zkoumaných kartonů. Domnívám se, že je to zbytečné; postačilo by napsat *SOkA Rychnov nad Kněžnou, fond MěNV Rychnov nad Kněžnou 1945–1990*, neboť každý, kdo se problematikou zabývá, tuší, že se jedná o velké a obsáhlé archivní fondy, jejichž jednotlivé části se konkrétně citují v poznámkách pod čarou, zatímco v závěrečném seznamu je lépe ocitovat jen daný fond.

Sumárně jsem tedy toho názoru, že diplomant mohl na vlastním textu práce ještě více zapracovat, prostudovat další archiválie a téma poněkud rozvinout.

Současně však konstatuji, že Bc. Martin Šeba splnil svou práci základní požadavky, které jsou kladeny na magisterské diplomové práce. Jeho text přináší některá nová zjištění, která rozšiřují naše poznání o fungování a vývoji MěNV Rychnov n. Kněžnou v letech 1960 až 1971. **Doporučuji proto, aby diplomant předstoupil před komisi s obhajobou své diplomové práce, kterou hodnotím známkou .**

V Děčíně dne 15. srpna 2022

.....
Dr. Tomáš Hradecký

Otázky k obhajobě práce:

1. Z jakých fondů vyšších správních složek by bylo možné doplnit chybějící informace, např. o volbách v r. 1964 na Rychnovsku?
2. Proč došlo k založení místního JZD navzdory faktu, že již od počátku jeho fungování provázaly značné problémy?